

בשער

למן קום המדינה הושתתו היחסים בין העם היהודי למדינתו על החרדה המתמדת מפני משבר, אם בדמות שואה פיזית בישראל ואם בדמות שואה רוחנית בתפוצות. התבגרותה המדינית והכלכלית של ישראל מזה, וחיוניותה הרוחנית של יהדות צפון אמריקה מזה, מחייבות שינוי מן היסוד של היחסים שבין העם היושב בציון לבין אחיו שמעבר לים

ישראל ויהדות העולם:

דרושה פרדיגמה חדשה

חסי מדינת ישראל עם יהדות העולם הגיעו לפרשת דרכים. מאז הקמת המדינה ועד שיא פריחתה, מיד אחרי 1967, הייתה יהדות העולם מאוחדת בתמיכתה בישראל, ויחסיה איתה אף היו תכופות המאפיין בה"א הידיעה של הזהות היהודית הליברלית. המציאות הזו הסתיימה. בשנים האחרונות אנו נתקלים ביותר ויותר יהודים שאינם בטוחים עוד במקומה ובחשיבותה של ישראל בחייהם היהודיים.

יש הטוענים שהתפתחות זו משקפת יותר מכול בעיית יחסי ציבור, שישראל לא הסבירה לעם היהודי את צדקתה. אחד מתוצרי הלואי של המערכה העולמית לשלילת הלגיטימיות מישראל הוא הנזק שהיא גורמת לעם היהודי. אחדים מבניו משתכנעים מן הטענות נגד ישראל, ואילו אחרים פשוט מתעייפים מן הצורך לסנגר עליה בפני חברים או עמיתים לספסל הלימודים. לפי שיטה זו, לו ידעו יהודי התפוצות את העובדות, וממילא – הבינו את צדקתה של ישראל, או אז ניתן היה להפוך את המגמה ולהחליף את הניכור בהזדהות.

רלוונטי. ואשר לישראל, מבלי להמעיט מן הסכנות שהיא ממשיכה להתמודד איתן, השיגיה הצבאיים והתפתחות הכלכלית מקשים על ראייתה כעלה נידף.

יתר על כן, כאשר תחושות הסכנה והמשבר מושלות בכיפה, עניינים שאינם קשורים אליהן ישירות נדחים ל"מחר". ובכן, עם דעיכת הנרטיב הישן גוברת בתפוצות התחושה ש"מחר" הגיע. ממילא, מדיניותה של ישראל בסוגיות של מלחמה, התנחלות, פלורליזם דתי והיחס ליהודים ליברלים ולמיעוטים לא־יהודיים, ממקדת תשומת לב, ובתוך כך ביקורת, גדולות מבעבר. בנסיבות שבהן ישראל ויהדות העולם עושות חיל, נרטיב המשבר, המבקש להניח למחלוקות ולהתלכד מסביב למכנה משותף קיומי, מתקשה להפיג את תחושת האי־נחת הגוברת ביהדות העולם כלפי הנעשה במדינת ישראל.

שנים רבות מדי ניזונה הקהילה היהודית באופן בלעדי מנרטיב המשבר, ולא הצליחה לפתח שפה אחרת והצדקה נוספת לחשיבותה ולמשמעותה של ישראל עבור התודעה היהודית החדשה, על מורכבותה ורבדיה. מדוע לא עלה בידינו לבצע, דווקא כאן, מהלך חדשני מהסוג שהתפרסמו בו? מדוע לא הצלחנו להגדיר מחדש את יחסי ישראל והתפוצות כך שיהלמו את מציאות ימינו?

טענתי היא שהנרטיב המשברי משתמר לא משום שהוא מספק הסבר למציאות היהודית הנוכחית, ואף לא משום היותו מגייס תמיכה אפקטיבי, אלא משום שהוא מושרש בפרדיגימה בת אלפיים שנה, אשר עם הזמן הפכה להתגלמות ההבנה העצמית היהודית. מן הפרדיגימה הזו עלינו להשתחרר, וכדי להשתחרר מאחיזתה עלינו להבין אותה. לא קל לשנות פרדיגימה בת אלפיים שנה. זה ידרוש מאמץ חינוכי, תרבותי ומוסדי מרוכז אשר עד כה חסר הן בישראל, הן בתפוצות.

מאז חורבן בית שני התחלקו החיים הלאומיים היהודיים לשתי קטגוריות: גלות וגאולה. הגלות ביטאה את הקיום היהודי הממשי, ואילו הגאולה ביטאה את שאיפת העתיד. הגלות התייחסה לחיים מחוץ לארץ ישראל, ב"תפוצות", ואילו הגאולה מוקמה בגבולות ארץ ישראל ונועדה לבוא לידי ביטוי, בין השאר, בקיבוץ הגלויות. הגלות הייתה אמורה להתחיל כשהגאולה מסתיימת, והגאולה הייתה אמורה לסמן את קץ הגלות. בין השניים לא יכול היה להתאפשר שום דו־קיום.

הגלות והגאולה התאפיינו בסגולות ייחודיות. במסגרת הקיום הגלותי, היהודי היה זר; תושב ארעי בחברה שלכלל היותר אפשרה לו מידה של חיים שלווים. עד לא־מנציפיציה, הקיום הגלותי היה כרוך בהיעדר אזרחות ושיווי זכויות, וגם לאחריה המשיכו יהודים להיות זרים מבחינה חברתית, דתית ותרבותית. היינו נוכרים בחברה שאינה שלנו, צופים מן הצד בחייהם הלאומיים של עמים אחרים. מעמד זה היה הרה סכנות, והרדיפות שהוא הוליד הגדירו למעשה את החיים היהודיים בתפוצות. לכן התפללו היהודים שהגלות תהיה זמנית, שהיא תוחלף בגאולה: "לשנה הבאה בירושלים".

אחרים גורסים ששורש הבעיה הוא המדיניות הישראלית - בייחוד בסוגיות של מלחמה, כיבוש, דמוקרטיה ופלורליזם דתי. ישראל גורמת היום מבוכה למרבית היהודים הליברלים, והם חשים כי עליהם לבחור בין ערכיהם הליברליים - היהודיים והדמוקרטיים - ובין נאמנותם לישראל. לפי שיטה זו, אם רק תשנה ישראל את עמדותיה ו"תיישר קו" עם האידאולוגיה של מרבית יהודי העולם, או אז אפשר יהיה לבנות את היחסים מחדש על יסודות איתנים.

בשתי הטענות יש יותר מגרעין של אמת. הקהילה היהודית ברחבי העולם אכן יכולה להפיק תועלת רבה ממידע נוסף לגבי ישראל, וישראל אכן צריכה להעריך מחדש את מדיניותה. ואף על פי כן, שורשי הניכור הנוכחי אינם נעוצים בידע של יהדות העולם, ולא במעשיה ובמחלוקות של ישראל, אלא בכך שהשתיים חדלו לעורר השראה זו בזו, ובכך שעל התשתית ההיסטורית של היחסים ביניהן אבד הכלה, ובכך שעד כה נכשלנו ביצירת רוח חדשה וחלופית שתגיע לכל פינות העם היהודי. לאורך הדורות למדה היהדות להסתגל למציאות משתנה ולפתח עוד ועוד רעיונות חדשים ויצירתיים להתמודדות עם הרגישויות המשתנות של היהודי המודרני. אלא שחדשנות זו, שנעשתה לטבע שני ליהדות, עודנה נעדרת מן החשיבה על מקומה של ישראל בחיים היהודיים המודרניים.

נרטיב של משבר

למן הקמת המדינה עוגנו היחסים בין יהדות העולם לישראל בנרטיב של משבר, שהתבסס על שבריריות הקיום היהודי, הן בישראל הן בתפוצות. מדינת ישראל הצעירה ומאבקה המתמיד להישרדות ולהבטחת שלום תושביה עודדו את תמיכתם של רבים. המשברים גייסו את יהדות העולם להכריז "הגני". מן העבר השני, בעקבות השואה יהודי העולם לא חשו בטוחים מספיק ותכופות ראו את עצם קיומם כעומד על כרעי תרנגולת; הם חשו צורך להתגונן מפני אפשרות של שואה שנייה. אחד מלקחי השואה היה הפנמת הסכנה הגלומה בקיום לאומי בלא מולדת, בלא ארץ מקלט לעת צרה. ישראל שימשה בית כזה, מקלט חירום לכל יהודי בסכנה. עלייתם של מיליוני יהודים ממדינות ערב, מאירופה הפוסט־קומוניסטית ומאיתופיה המחישה היטב הן את הצורך הזה, הן את חשיבותה של ישראל. במסגרת נרטיב המשבר הייתה אפוא התמיכה בישראל תגובה מובנת מאליה עבור יהודים בסיכון, הן בישראל הן בפזורה, ובה בעת היא הייתה גם השקעה בשימורו ובעתידו של העם היהודי.

המודל המשברי הזה, גם אם עוד יש לו מקום כלשהו, כבר אינו משקף כראוי את מציאות החיים היהודיים, שבעשורים האחרונים השתנו לבלי הכר. שגשוגן של ישראל ושל יהדות התפוצות ועלייתו של דור חדש שלא התחנך לראות בשואה חוויה קיומית, לוחצים על הנרטיב המשברי. מרבית היהודים - בייחוד בצפון אמריקה - אינם חשים סכנה מיידית לקיומם, ונרטיב של תמיכה בישראל על בסיס החוויה הזו נראה להם מיושן ולא

מהותה של הגאולה, לעומת זאת, הייתה בכמהיה. הגאולה ציירה תמונת עתיד שבו יתבטל הפער בין מציאות לחלום. כל המאויים יוגשמו. הגאולה סימנה את שובו של אלוהים אל בימת ההיסטוריה ואת שיבתו של עם ישראל לארץ ישראל, אל גן עדן משוקם שבו דבר לא יחסר.

במשך כמעט אלפיים שנה הביטו היהודים במציאות מבעד לאחת משתי העדשות הללו. החיים התאפשרו רק בגדריה של אחת משתי הקטגוריות. יהודים שחיו במדינות העולם תפסו את קיומם שם כ"גלות", בניגוד לימות המשיח שבהם ישבו חיינו הקולקטיביים אל ארץ ישראל. עם הקמת מדינת ישראל והתקבצותו של נתח משמעותי מעם ישראל אל בין גבולותיה, החלה שפת הגאולה להשתנות מלשון עתיד ללשון הווה. אף אם טרם הושלם, תהליך הגאולה ניצח, בבחינת אתחלתא דגאולה. חילונים ודתיים (חוץ מהחרדים) ראו, כל אחד על פי דרכו, את תחיית ישראל כמקרכת את קץ הגלות ומבשרת עידן של חיים יהודיים אידאליים – מבחינה אישית וקבוצית כאחת.

גם לאחר הקמת המדינה הוסיפו קטגוריות הגלות והגאולה להשפיע עמוקות על תפיסתן העצמית וההדדית של קהילות היהודים בתפוצות ובישראל. מנקודת המבט הישראלית, החיים בתפוצות גילמו את הגלות; קהילה הנושמת את נשימותיה האחרונות בטרם תחליף אותה חוויית הגאולה הנעלה יותר שמציעה מדינת ישראל. תפיסה זו הובילה תחילה למה שנודע בשם "שליטת הגולה", דהיינו שלילה עקרונית של ערך החיים היהודיים בתפוצות. מאוחר יותר, עם דעיכת האידאולוגיה, הוחלפה גישה זו באדישות. היהודים מחוץ לישראל התקיימו בתודעה הישראלית או כנזקקי הגנה, או כעולים בפוטנציה, או כנכס כלכלי ופוליטי למדינה. הם לא נראו כשוויים, לא כל שכן כקהילה חלופית, מכובדת ובת־קיימא. אם ניתן להם כבוד, הרי שהוא נמהל בתרעומת, וכיוון בעיקר להצלחתם הכלכלית של יהודי התפוצות. הישראלים רצו ליהנות מהצלחה זו ואף קינאו בה, אך בתוך כך גם זלזלו בה וראו בה ביטוי להתפנקות. בעברית, כל מה שמחוץ למדינת ישראל נמצא "בחוץ לארץ"; כל קיום נראה מבעד לעדשה הגלותית ומוגדר ביחס למוקד – ארץ ישראל ומדינת ישראל.

בה בעת, יהודים מסביב לעולם, שהיו עדיין שבויים בקטגוריות של גלות וגאולה, המשיכו לתפוס את קיומם שלהם או את קיומה של ישראל בגדרי הדיכטומיה שיצרו

שני מושגי־העל הללו. הם ראו בחייהם גלות ובישראל – ראשית גאולה, או לחלופין ביטוי נוסף לגלות. כל תפיסה הולידה את יחסה הייחודי לישראל.

כאשר החיים בתפוצות נראו עדיין מבעד לעדשת הגלות – כפי שהיה טבעי להביט בהם למחרת השואה – נרטיב המשבר הציג את מסגרת ההתייחסות המתאימה ביותר ליחסי ישראל והתפוצות. בתור גלות, החיים בתפוצות היו עדיין חוויה עתירת סכנות פוטנציאליות, ולעתים גם קרובות ממש. אם התפוצות הן הגלות, כי אז ישראל היא גאולתן; מפלט שאליו יוכלו כל היהודים לבוא בעת מצוקה. בתור שכזו הייתה ישראל ראויה לתמיכה – הן על תפקידה בהצלת יהודים בסיכון בהווה, הן בתור תעודת ביטוח לעתיד.

מנגד, ישראל כגאולה או כראשית הגאולה נתפסה כמקום שבו הכול היה אמור להיות מושלם. כראוי לגאולה, ישראל נועדה להיות המקום שימזער את הפער בין המציאות לחלום. מבעד לעדשה זו ראו רבים בישראל תופעה נסית. הנרטיב התמקד בסיפורה של ישראל כְּדָוּד מול שלל גוֹלִיָּתִים; מדינה שבדרך כלשהי מצאה את הדרך לשרוד ולנצח. הייתה זו המדינה הנהדרת שגברה על סכנות ביטחוניות כנגד כל הסיכויים, שהצליחה להעלות וליישב מיליוני יהודים מכל רחבי העולם, שכוננה חברה דמוקרטית מודרנית, בנתה כלכלה משגשגת, איתנה וצודקת, ופיתחה מוסדות אקדמיה, תרבות, רפואה וטכנולוגיה ברמה עולמית. ישראל אמנם לא הייתה מושלמת, אבל במסגרת הנרטיב הזה עדיין השיגה את הבלתי־אפשרי. תפקידם של יהודי התפוצות היה לאפשר בכל דרך את התפתחותו של הפלא המודרני הזה, ובתוך כך להיעשות שותפים במימוש הנס. ההזדמנות למעורבות כזו הייתה בסיס האכפתיות והנאמנות.

במהלך העשורים האחרונים – ובייחוד מאז מלחמת לבנון הראשונה ב־1982 והאינתיפאדות של העשורים האחרונים – אנו עדים לנסיגה מדאיגה, אם גם מעניינת רעיונית, מן הגישה הזו.

מאחר שתפיסות הגלות והגאולה מוסיפות למשול בכיפה, יהודים רבים מסביב לעולם ממשיכים להביט במדינת ישראל מבעד לעדשת הגאולה. אבל כעת, במקום לראות את הנסים שאיתם הם נהגו לזהות אותה, הם מתחילים לחוות יותר ויותר את הקשיים ואת הכישלונות, או מכל מקום את כישלונה של ישראל להשיג גאולה – ליצור חברה שתגשר על הפער שבין המציאות ובין הכמהיה.

יהודים מסביב לעולם, שעדיין היו שבויים בקטגוריות של גלות וגאולה, המשיכו לתפוס את קיומם שלהם או את קיומה של ישראל בגדרי הדיכטומיה שיצרו שני מושגי־העל הללו; הם ראו בחייהם גלות ובישראל ראשית גאולה

עצרת עם למען הקמת מדינה
יהודית בארץ ישראל, מדיסון
סקוור גרדן, ניו יורק, 1946.
יש להניח שכמעט כל אחד מן
המשתתפים באירוע כזה איבד
קרובים בשואה.

ולמרות ההשראה שעוררו כוחה הצבאי והצלחותיה הכלכליות, ישראל כגלות ממקדת את תשומת הלב דווקא בסכנות ובאתגרים הצבאיים והפוליטיים שהיא מתמודדת עמם, ולא בהישגיה. עבור יהודי החי מחוץ לישראל, כאשר ישראל חוזרת אל פרדיגמת הגלות הוא מתמקד בצורך לשמרה במקום בהזדמנות לתרום לעיצובה; ואל הקריאה לאחריות יהודית נענים על ידי התייצבות בקו החזית של מאבק ההשרדות של ישראל באמצעות השקעות פוליטיות וחומריות.

כיום היחס בין ישראל ליהדות העולם הולך ונעשה מסובך, מאחר שפרדיגמות הגלות והגאולה עדיין רווחות, אף שחדלו מלתפקד כעדישות מדויקות לתיאור נסיבות חייהם של היהודים בימינו. הקהילה היהודית מתמודדת עם מציאות חדשה שאין לה אוצר מילים הולם עבורה, וכך היא מוצאת עצמה מוגבלת וחסרת יכולת להבין, ולא כל שכן – לפעול.

תפיסת יהדות העולם כמי שחיה בגלות הפכה לחסרת שחר, והכמיהה להביא את הגלות הזו אל קצה "במהרה

ישראל שהם רצו, ישראל שהם היו מסוגלים לתפוס – הייתה ישראל של גאולה; ובהיעדר היכולת להגשים את הציפייה איבדה ישראל ממשמעותה, או לפחות איבדה את הזכות לנאמנותם העיוורת. ממילא היו שהחלו לטפח ניכור. ישראל שהתמודדה עם מציאות מורכבת מבחינה מוסרית ופוליטית; ישראל שלא הייתה כליל השלמות מבחינה מוסרית, דמוקרטית ופלורליסטית, היוותה אכזבה שלא היה להם עניין בה.

אצל אחרים, בייחוד משורות ההנהגה והממסד היהודי, תפיסה זו של מגרעות ישראל לא עוררה ניכור דווקא, אלא הוליכה לטריפת הקלפים; משוויתרה ישראל על היומרה לגאולה, היא הוטבעה מחדש בחותם הגלות דווקא. בתור שכזו השתמרה לה הזכות לדרוש מן היהודים אכפתיות, נאמנות ותמיכה. בתור מציאות של גלות, ישראל נראתה וצוירה כקהילה הגדולה ביותר של יהודים בסיכון. יהודיה אמנם אזרחי מדינת ישראל, אך הם עדיין נוכרים באזור; מיעוט קטן בים של מדינות ערביות אשר רובן ככולן מתכחשות לזכויותיה ורוצות בחיסולה.

איהפנת השינויים שחלו בה ועל התקשות לראות את יהדות התפוצות אחרת משהיא רואה את עצמה. מטבע הדברים, תפיסה זו חותרת תחת האפשרות לעצב מחדש את יחסי ישראל והתפוצות.

מנגד, גם ישראל היא לא גלות ולא גאולה.

גם אידאליזציה של מה שאיננו מושלם עלולה להוליד הזנחה עמוקה; ומי שמביט בישראל מבעד לעדשת הגאולה, אינו מתמודד עם ישראל של המציאות. יתר על כן, עם כל קשייה וחסרונותיה, ישראל של שנת 2011 היא פשוט חזקה ומוצלחת מכדי שתיתפס כגלות. אי אפשר להיות "מדינת הסטארט-אפ" ומעצמה אזורית – ובה בעת להיות גלות. שיווקה של ישראל משברית אינו עולה בקנה אחד עם המציאות, וגם לא עם תפיסתם העצמית של הישראלים. אם כדי לשמר את מקומה במרכז החיים היהודיים צריך לצייר את ישראל כמי שנתונה דרך קבע במשבר, הרי שמקומה המרכזי בתודעת יהודי התפוצות לא יוכל להאריך ימים.

בימינו, היא אנכרוניזם. יהודי התפוצות, בייחוד בצפון אמריקה ובמדיה פחותה גם במדינות דוברות אנגלית אחרות, מצאו להם בית ואינם רואים את חייהם שם כארעיים, כזקוקים לשינוי, או כדורשים גאולה. תמיד ייתכן שיפור, אבל שיפור ייעשה בגבולות ארץ הולדתם – ולא באמצעות ארץ ישראל ומדינת ישראל. היהודים כבר לא רואים את עצמם כזרים, וגם אינם נראים כך בעיני אחרים. הם תופסים עצמם ונתפסים על ידי שכניהם כשחקנים משמעותיים בחיי הכלל – מבחינה פוליטית, כלכלית ותרבותית.

יהודי העולם אמנם עשויים להמשיך להזדהות כבני העם היהודי, אבל הם בהדרגה חדלים מלהזדהות כבני האומה היהודית שישראל היא מולדתם. ממילא, כאשר היחסים עם ישראל מבוססים על הגלותיות-לכאורה של יהדות העולם, הם ממקמים את ישראל כ"גואלת" של אלה שאינם זקוקים עוד לגאולה כזו, או של אלה שאינם מחפשים אותה. ואכן, התפיסה שעדיין רווחת בישראל, ולפיה יהדות העולם חיה ב"חוץ לארץ", מלמדת על

שנית, נצטרך להגדיר מחדש את תפיסת הנאמנות שלנו. בנרטיב משברי, הנאמנות נמדדת בעמידה שכם אחד אל מול אויב משותף. בהקשר זה ביקורת נחשבת לבגידה. בנרטיב של ערכים, שבגדרו אנו פועלים להגשמת ייעודנו כעם, נאמנות עשויה לבוא לידי ביטוי גם במחלוקת בריאה החותרת לאפשר לאחר לממש את הפוטנציאל שלו. במקרה זה, ביקורת אינה מעשה בגידה כלל ועיקר, אלא נועדה לעזור לאחר, ועל כן היא ביטוי עילאי דווקא לאהבה ולכבוד.

שלישית, בנרטיב של משבר, ההבדלים נדחקים הצדה לטובת עניינים דחופים יותר, קרי - הישרדות. בנרטיב של ערכים תמיד יתקיימו הבדלים ערכיים ודרכים שונות ליישום הערכים הרצויים. אף עמדה לא תוכל - ואף לא יותר לה - להגדיר בעצמה את הערכים ואת השאיפות שיעצבו את היחסים; לא תתקיים עמדה יחידה בשאלת "מיהו אוהב ישראל". אותו פלורליזם שנעשה מובן מאלינו לעניין היהדות יהיה חייב לחול גם על ישראל ועל מדינותיה. רק בתנאים אלה נקים אוהל רחב דיו לאכלס את כל היהודים.

לבסוף, בנרטיב של משבר עלינו לראות אלה את אלה כפי שאנחנו - כדי שנוכל להתמודד עם הסכנות האמיתיות האורבות לנו היום. בנרטיב של ערכים, לעומת זאת, יהיה עלינו לראות אלה באלה את מה שנוכל להיות בעתיד. הדיון אינו עוד על אימוץ וקבלה של המצוי, אלא על בניית חזון משותף במה שנוגע לרצוי. ביחסים הנבנים על ערכים משותפים תמיד נדע אכזבות כאשר המציאות לא תעלה בקנה אחד עם שאיפותינו. אבל אכזבות אלה, אסור שיובילו להתפכחות ולויתור. דווקא ברגעי כישלון ניכרת המחויבות האמיתית, כאשר האחד מזכיר לאחר מה הוא יכול להיות, מאמין בו ופועל יחד עמו למימוש הפוטנציאל.

קשיים מתגלעים בכל יחסים חדשים. כיוון שלמציאות המתוארת אין תקדים, נצטרך לנהוג בסבלנות אלה כלפי אלה שעה שנלמד לעבוד יחדיו על בסיס יסודות חדשים. ישראל ויהדות העולם אמנם תמיד יתמכו זו בזו בעת משבר, אבל אין זה אומר שעלינו להמשיך ולהידרש למשברים כדי להבטיח את עתיד היחסים. התמודדנו בצוותא עם אתגרי תקופת המשבר; כעת עלינו להפליג אל מעבר לעידן המשבר על ידי הכנסת הערכים והשאיפות שלנו לתוך מערכת היחסים. מתוך כך נגלה מחדש אלו את אלו ונבנה מחדש את היסודות לחיינו המשותפים כעם.

אנו חיים במציאות חסרת תקדים בהיסטוריה היהודית; מציאות שבה שתי קהילות יהודיות חיוניות ואיתנות מתקיימות זו בצד זו - האחת בישראל והשנייה פזורה ברחבי העולם, ומרכזת בצפון אמריקה. חיים יהודיים הנבנים בכל אחת מן הקהילות הללו במנותק מן האחרת, הם חיים דלים יותר. בישראל מתפתחת היהדות בהקשר של רוב יהודי וריבונות, וערכי היהדות מאתגרים להגדיר את טבעו של המרחב הציבורי היהודי. ברחבי העולם, ובייחוד בצפון אמריקה, מיעוט מבוסס ומצליח מטפח ומקדם את היהדות במרכזו של דיאלוג חדש ופתוח עם העולם בכללותו.

ישראל והתפוצות יכולות ללמוד זו מזו ולתרום זו לזו רבות. כאשר נכיר בכך נוכל לבסס את יחסינו גם על תוכניות בנייה לעתיד, ולא רק על היחלצות משותפת ממשברים. העולם עודנו מקום מסוכן לישראל ולחלק מיהודי התפוצות. אבל תכלית החיים הקיבוציים שלנו אינה מתמצה בהתגברות על הסכנות הללו; אנו חותרים להתגבר על הסכנות הללו כדי שנוכל להגשים את תכליתנו כעם - לחיות חיים מלאי ערך, משמעות ותועלת. כדי לעשות זאת נצטרך להפסיק להישען בלעדית על נרטיב המשבר, ולהוסיף לשיח שלנו נרטיב של ערכים, שאיתו נעבוד יחדיו לגיבוש ולמימוש הערכים שימשלו בחיינו הלאומיים והקולקטיביים. זו המשמעות וזו התכלית של חיינו הקיבוציים. עבודה משותפת זו היא שצריכה לעמוד במוקד הפרדיגמה החדשה של יחסי ישראל עם יהדות העולם.

שינוי זה בפרדיגמות ידרוש לא רק לצמצם את השימוש בנרטיב המשבר ולוותר על תפיסת העולם הדיכטומית של גלות מול גאולה, אלא גם לזנוח דפוסי התנהגות ישנים וללמוד מערך חדש של כללים לניהול היחסים. ראשית, במסגרת היחסים הללו, לא ניתן יהיה עוד לטעון לבכורה - לא מישראל ולא מיהדות העולם. בנרטיב משברי תמיד גובר קולו של אחד הצדדים - אם משום שהוא המציל, אם משום שחיינו מונחים על הכף. ביחסים הבנויים על ערכים משותפים עלינו ללמוד לראות זה את זה כשווים, כשותפים שמסוגלים לתרום רבות זה לזה. עלינו לגלות נכונות לחלוק את המציאות שלנו ולתת ביטוי לקולו של האחר, לעמדותיו ואפילו לדברי הביקורת שלו, כיוון שבני כל אחת מן הקהילות מביאים אל השולחן את החלקים הטובים ביותר של המציאויות הייחודיות שלנו, ומשלימים זה את זה.

במערכת היחסים החדש בין ישראל ליהדות העולם לא יוכל עוד מי מהצדדים לטעון לבכורה. בנרטיב הקודם, המשברי, תמיד גבר קולו של אחד הצדדים - אם משום שהוא היה המציל, אם משום שחיינו מונחים על הכף. ביחסים הבנויים על ערכים משותפים עלינו ללמוד לראות זה את זה כשווים, כשותפים שמסוגלים לתרום זה לזה. עלינו לגלות נכונות לחלוק את המציאות שלנו ולתת ביטוי לקולו של האחר כיוון ששתי הקהילות משלימות זו את זו